

# Περιεχόμενα

|                                                                                |    |
|--------------------------------------------------------------------------------|----|
| Πρόλογος .....                                                                 | 13 |
| Ευχαριστίες .....                                                              | 19 |
| ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ                                                                 |    |
| Εισαγωγή στην αξιολόγηση της συμπεριφοράς παιδιών προσχολικής ηλικίας ...      | 21 |
| Προβλήματα συμπεριφοράς στην προσχολική ηλικία: σύντομη αναφορά .....          | 22 |
| <i>Προσδιορισμός των προβλημάτων συμπεριφοράς</i> .....                        | 22 |
| <i>Ταξινόμηση των προβλημάτων συμπεριφοράς</i> .....                           | 27 |
| – Κατηγορίες ή διαστάσεις συμπεριφοράς; .....                                  | 29 |
| – Προβλήματα εξωτερίκευσης .....                                               | 34 |
| – Προβλήματα εσωτερίκευσης .....                                               | 39 |
| Κλίμακες για την αξιολόγηση της συμπεριφοράς παιδιών προσχολικής ηλικίας ..... | 44 |
| <i>Κλίμακες εκτίμησης και κατάλογοι ελέγχου: βασικά χαρακτηριστικά</i> .....   | 45 |
| – Πλεονεκτήματα και περιορισμοί των κλιμάκων εκτίμησης .....                   | 49 |
| <i>Εκτεταμένου και περιορισμένου εύρους κλίμακες αξιολόγησης</i> .....         | 51 |
| Η αναγκαιότητα της πρώιμης ανίχνευσης και παρέμβασης .....                     | 57 |
| ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ                                                               |    |
| Περιγραφή του ΚΕΣΠΗ-Α .....                                                    | 61 |
| Χαρακτηριστικά του ΚΕΣΠΗ-Α .....                                               | 61 |
| Σκοπός και χρήση του ΚΕΣΠΗ-Α .....                                             | 64 |
| Κατασκευή, δομή και οργάνωση του ΚΕΣΠΗ-Α .....                                 | 66 |
| Στοιχεία βελτίωσης της αναθεωρημένης έκδοσης .....                             | 69 |

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

|                                                                                 |    |
|---------------------------------------------------------------------------------|----|
| Διαδικασία χορήγησης και βαθμολόγησης του ΚΕΣΠΗ-Α .....                         | 71 |
| Συμπλήρωση του ΚΕΣΠΗ-Α .....                                                    | 71 |
| Βαθμολόγηση του ΚΕΣΠΗ-Α .....                                                   | 73 |
| <i>Αναλυτικές οδηγίες βαθμολόγησης και υπολογισμού του αρχικού βαθμού</i> ..... | 74 |
| – Συμπλήρωση του «εντύπου αξιολόγησης» .....                                    | 75 |
| <i>Μετατροπή της αρχικής βαθμολογίας σε παράγωγες τιμές</i> .....               | 78 |
| Ερμηνεία των αποτελεσμάτων του ΚΕΣΠΗ-Α .....                                    | 80 |

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

|                                                                        |    |
|------------------------------------------------------------------------|----|
| Στάθμιση του ΚΕΣΠΗ-Α .....                                             | 85 |
| Συγκρότηση εθνικά σταθμισμένου δείγματος .....                         | 85 |
| Δειγματοληψία .....                                                    | 86 |
| <i>Παιδιά ηλικίας 4-6 ετών που φοιτούν σε νηπιαγωγεία</i> .....        | 86 |
| <i>Παιδιά ηλικίας 3-6 ετών που φοιτούν σε παιδικούς σταθμούς</i> ..... | 88 |
| Δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος στάθμισης .....               | 89 |
| <i>Γεωγραφική προέλευση</i> .....                                      | 90 |
| <i>Χρονολογική ηλικία</i> .....                                        | 93 |
| <i>Φύλο</i> .....                                                      | 94 |
| <i>Εθνικότητα</i> .....                                                | 95 |
| <i>Αναπτυξιακά προβλήματα</i> .....                                    | 96 |
| <i>Κοινωνικοοικονομικό επίπεδο</i> .....                               | 97 |
| <i>Δημογραφικά χαρακτηριστικά παιδαγωγών</i> .....                     | 98 |
| Δημιουργία σημείων διαχωρισμού και σταθμισμένων τιμών .....            | 99 |

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

|                                                   |     |
|---------------------------------------------------|-----|
| Αξιοπιστία των αποτελεσμάτων του ΚΕΣΠΗ-Α .....    | 103 |
| Εσωτερική συνέπεια και τυπικό σφάλμα .....        | 104 |
| Αξιοπιστία μεταξύ βαθμολογητών .....              | 107 |
| Σύνοψη των αποτελεσμάτων για την αξιοπιστία ..... | 112 |

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

|                                                                 |     |
|-----------------------------------------------------------------|-----|
| Εγκυρότητα των αποτελεσμάτων του ΚΕΣΠΗ-Α .....                  | 113 |
| Εγκυρότητα περιεχομένου και ανάλυση στοιχείων αξιολόγησης ..... | 114 |
| Εγκυρότητα σχετιζόμενη με κριτήριο .....                        | 117 |
| Εγκυρότητα εννοιολογικής κατασκευής .....                       | 122 |
| <i>Ανάλυση παραγόντων</i> .....                                 | 123 |
| – Διερευνητική ανάλυση παραγόντων .....                         | 124 |
| – Επιβεβαιωτική ανάλυση παραγόντων .....                        | 129 |

|                                                                                   |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Σχέσεις μεταξύ των υποκλιμάκων του ΚΕΣΠΗ-Α                                        | 134 |
| Συγκλίνουσα και αποκλίνουσα εγκυρότητα                                            | 135 |
| – Συγκλίνουσα εγκυρότητα                                                          | 136 |
| – Αποκλίνουσα εγκυρότητα                                                          | 137 |
| Δημογραφικοί παράγοντες που επιδρούν στην αξιολόγηση του παιδιού με τον ΚΕΣΠΗ - Α | 140 |
| – Ηλικία                                                                          | 140 |
| – Φύλο                                                                            | 140 |
| – Παράγοντες σχετικοί με την οικογένεια των παιδιών                               | 143 |
| – Παράγοντες σχετικοί με την προσχολική τάξη και τον/την εκπαιδευτικό             | 145 |
| – Ιδιαίτερες ομάδες παιδιών                                                       | 146 |
| Σύνοψη των αποτελεσμάτων για την εγκυρότητα                                       | 149 |
| Επίλογος                                                                          | 151 |
| Βιβλιογραφία                                                                      | 155 |
| Παράρτημα                                                                         |     |
| Πίνακες Μετατροπής Αρχικών Βαθμών σε Παράγωγες Τιμές                              | 167 |

## Πρόλογος

Πολλές μορφές συμπεριφοράς των παιδιών κατά την προσχολική ηλικία αναπτύσσονται με ταχύ ρυθμό, όπως και άλλες όψεις της ανάπτυξης (π.χ. γνωστική, κινητική), με αποτέλεσμα να δημιουργείται ένα μεγάλο εύρος μορφών συμπεριφοράς οι οποίες συναντώνται στον πληθυσμό των παιδιών με «τυπική» ανάπτυξη. Τα παιδιά σε ηλικία 3-6 ετών αναπτύσσουν την αίσθηση αυτονομίας και αυτοελέγχου, οικοδομούν την αντίληψη του εαυτού τους (αυτοαντίληψη), μαθαίνουν να συντονίζουν τη συμπεριφορά με τα συναισθήματά τους εκφράζοντας τη χαρά, τους φόβους, τις αγωνίες, τη δυσαρέσκεια και το θυμό τους, αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες, αρχίζουν να εκδηλώνουν θετικές κοινωνικές (π.χ. συνεργασία, αλtruισμό) αλλά και αντικοινωνικές μορφές συμπεριφοράς (π.χ. επιθετικότητα), μαθαίνουν να αλληλεπιδρούν με τους συνομηλίκους τους και να αναπτύσσουν τις πρώτες φιλίες (Papalia & Olds, 1995· Turner & Hammer, 1994). Το εύρος της «τυπικής» ανάπτυξης όλων αυτών των μορφών συμπεριφοράς είναι πιο μεγάλο όσο μικρότερη είναι η ηλικία του παιδιού, με αποτέλεσμα η αναγνώριση και διάκριση της «τυπικής» από την αποκλίνουσα συμπεριφορά κατά την προσχολική ηλικία να μην είναι εύκολη υπόθεση (Bracken, 2007).

Η αξιολόγηση της συμπεριφοράς των μικρών παιδιών, προκειμένου να εκτιμηθεί ο βαθμός στον οποίο αυτή αποτελεί «τυπική» ή «μη τυπική» έκφραση της ανάπτυξής τους, είναι μια σύνθετη διαδικασία για πολλούς λόγους. Κατά πρώτον, εκείνος που αξιολογεί τη συμπεριφορά του παιδιού πρέπει να διαθέτει τουλάχιστον επαρκείς γνώσεις σχετικά με την ανάπτυξη των παιδιών της προσχολικής ηλικίας. Κατά δεύτερον, η συμπεριφορά είναι ένα γνώρισμα το οποίο χαρακτηρίζεται από συνέχεια και δεν έχει ένα συγκεκριμένο τέλος (Bracken, 2007). Επομένως, η περιστασιακή αξιολόγηση της συμπεριφοράς, και ακόμη περισσότερο η στιγμιαία αξιολόγησή της, είναι πιθανό να καταλήξει σε παραπλανητικά αποτελέσματα. Για τούτο θεωρείται κρίσιμο, όταν γίνεται αξιολόγηση, να λαμβάνονται υπόψη η συχνότητα, η ένταση και η διάρκεια της αξιολογούμενης μορφής συμπεριφοράς (Campbell, 1995). Αδιαμφισβήτητο είναι, τέλος, ότι οι εκδηλώσεις συμπεριφοράς ενός παιδιού δεν είναι οι ίδιες σε όλα τα πλαίσια στα οποία ζει (Boan, Aydlett, & Multunas, 2007).

Ένα παιδί δηλαδή μπορεί να εκδηλώνει μια μορφή συμπεριφοράς στο σχολείο, αλλά όχι και στο σπίτι του.

Η αξιολόγηση της συμπεριφοράς του παιδιού μέσα στο σχολικό πλαίσιο από τους/τις παιδαγωγούς χαρακτηρίζεται από ιδιαιτερότητες και συμβάλει αποφασιστικά στη λήψη συγκεκριμένων αποφάσεων για το υπό αξιολόγηση παιδί (Gullo, 1994· Hillenbrand, 2011). Ειδικά η αξιολόγηση στο πλαίσιο της προσχολικής τάξης, για να αποβεί αποτελεσματική, χρειάζεται να είναι συστηματική και να λαμβάνει υπόψη τις καθημερινές δραστηριότητες των μικρών παιδιών (Nagle, 2007). Ένας από τους κύριους στόχους της αξιολόγησης της συμπεριφοράς των παιδιών κατά την προσχολική ηλικία είναι η ανίχνευση προβλημάτων συμπεριφοράς για τον εντοπισμό των παιδιών που θα παραπεμφθούν για περαιτέρω διαγνωστική αξιολόγηση. Η διάγνωση αποτελεί το δεύτερο στόχο της αξιολόγησης κατά την προσχολική ηλικία και συνδέεται με τη λήψη αποφάσεων αναφορικά με τα παιδιά που θα παρακολουθήσουν προγράμματα ειδικής αγωγής ή πρώιμης παρέμβασης για την αντιμετώπιση προβλημάτων συμπεριφοράς. Ο τρίτος στόχος της αξιολόγησης κατά την προσχολική ηλικία είναι η αποτίμηση της αποτελεσματικότητας του προγράμματος εκπαίδευσης στο οποίο έχει ενταχθεί ένα παιδί (Gullo, 1994). Όπως φαίνεται λοιπόν, η αξιολόγηση της συμπεριφοράς των παιδιών στο πλαίσιο της προσχολικής αγωγής από τον/την παιδαγωγό τους είναι στενά συνδεδεμένη με τη λήψη σημαντικών αποφάσεων για την ανάπτυξη και την αγωγή τους. Στα δεδομένα από την αξιολόγηση της συμπεριφοράς των παιδιών θα στηρίξουν οι παιδαγωγοί τις αποφάσεις τους για τους τρόπους διαπαιδαγώγησης που θα εφαρμόσουν στην τάξη ή για την επιλογή τους να ζητήσουν πρόσθετη βοήθεια από ειδικούς συμβούλους, προκειμένου να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικότερα τα προβλήματα συμπεριφοράς κάποιων παιδιών.

Πρέπει πάντως να επισημανθεί, σύμφωνα και με τις απόψεις των Campbell και James (2007), ότι η αξιολόγηση της συμπεριφοράς των παιδιών στην προσχολική ηλικία έχει τρία σοβαρά μειονεκτήματα. Πρώτον, τα μικρά παιδιά διαθέτουν περιορισμένες γνωστικές και γλωσσικές ικανότητες συγκριτικά με τα παιδιά σχολικής ηλικίας, με συνέπεια να αδυνατούν να συμπληρώσουν τα ίδια κλίμακες αυτοαναφοράς για τη συμπεριφορά τους ή να εξηγήσουν προφορικά τις σκέψεις τους, να δηλώσουν τα συναισθήματά τους και να περιγράψουν τις σχέσεις τους με συνομηλίκους τους. Δεύτερον, η σταθερότητα των μετρήσεων της συμπεριφοράς των μικρών παιδιών είναι μειωμένη συγκριτικά με αυτή των μετρήσεων άλλων αναπτυξιακών χαρακτηριστικών, όπως είναι οι γνωστικές δεξιότητες. Η έλλειψη σταθερότητας στην αξιολόγηση της συμπεριφοράς οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι η συμπεριφορά των παιδιών προσχολικής ηλικίας μπορεί να είναι διαφορετική από το ένα πλαίσιο στο άλλο (π.χ. σπίτι - νηπιαγωγείο). Τρίτον, ο ευρύς προσδιορισμός της «τυπικής» συμπεριφοράς κατά την περίοδο της προσχολικής ηλικίας δυσκολεύει τον εντοπισμό των παιδιών με προβλήματα συμπεριφοράς.

Αυτά τα μειονεκτήματα έχουν συνέπειες και στους τρόπους με τους οποίους επιλέγεται να αξιολογηθεί η συμπεριφορά των παιδιών κατά την προσχολική ηλικία. Οι συνηθέστεροι τύποι αξιολόγησης της συμπεριφοράς παιδιών προσχολικής ηλικίας είναι κυρίως η αξιολόγηση της συμπεριφοράς μέσω ενός τρίτου προσώπου με τη βοήθεια των κλιμάκων εκτίμησης και των καταλόγων ελέγχου. Ακολουθούν οι τρόποι αξιολόγησης της συμπεριφοράς με συνέντευξη των ίδιων των παιδιών ή των ενηλίκων που τα φροντίζουν (π.χ. γονείς, παιδαγωγοί), η άμεση παρατήρηση της συμπεριφοράς των μικρών παιδιών σε συγκεκριμένο πλαίσιο, οι προβολικές τεχνικές με τη χρήση του σχεδίου ή της αφήγησης ιστοριών, καθώς και η αξιολόγηση που βασίζεται στο παιχνίδι (Bloomquist & Schnell, 2002· Campbell & James, 2007· Gullo, 1994).

Στο βιβλίο αυτό εξετάζεται η αξιολόγηση της συμπεριφοράς παιδιών προσχολικής ηλικίας με τη χρήση ενός καταλόγου ελέγχου, ο οποίος σχεδιάστηκε για να αντλεί πληροφορίες σχετικά με τη συμπεριφορά των παιδιών μέσα στην τάξη από τον/την παιδαγωγό τους. Αναγνωρίζοντας τη σημασία που έχει ο ακριβής πρώιμος εντοπισμός των παιδιών με προβλήματα συμπεριφοράς, και λαμβάνοντας υπόψη ότι σχεδόν το ένα στα δύο παιδιά που θα εμφανίσει προβλήματα συμπεριφοράς στο νηπιαγωγείο θα συνεχίσει να εκδηλώνει ανάλογα προβλήματα στο δημοτικό σχολείο ή και αργότερα, πραγματοποιήθηκε η στάθμιση του *Καταλόγου Ελέγχου Συμπεριφοράς στην Προσχολική Ηλικία – Αναθεωρημένος* (ΚΕΣΠΗ-Α). Στο βιβλίο αυτό δεν γίνεται μια απλή τεχνική αναφορά στα ψυχομετρικά χαρακτηριστικά του ΚΕΣΠΗ-Α. Αντίθετα, παρουσιάζεται ως ένα εύχρηστο εργαλείο αξιολόγησης της συμπεριφοράς από τους/τις παιδαγωγούς της προσχολικής ηλικίας, περιγράφονται οι μορφές των προβλημάτων συμπεριφοράς που αξιολογούνται από αυτόν και εξετάζονται εμπειρικά οι ψυχομετρικές ιδιότητές του, οι οποίες τεκμηριώνουν την εγκυρότητα και την αξιοπιστία των αποτελεσμάτων του.

Το πρώτο κεφάλαιο πραγματοποιεί μια εκτενή εισαγωγή στην αξιολόγηση της συμπεριφοράς των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Η πρώτη ενότητα του κεφαλαίου αναφέρεται στα προβλήματα συμπεριφοράς που εκδηλώνουν τα παιδιά κατά την προσχολική περίοδο. Προσδιορίζεται η έννοια της προβληματικής συμπεριφοράς και γίνεται η διάκρισή της από την «τυπική» συμπεριφορά με την παρουσίαση αρκετών παραδειγμάτων από την καθημερινή ζωή της προσχολικής τάξης. Αναλύονται οι διαστάσεις των προβλημάτων συμπεριφοράς που εκδηλώνονται κατά την προσχολική ηλικία και παρουσιάζονται συνοπτικά οι επιμέρους μορφές αυτών των προβλημάτων ενταγμένες στις διαστάσεις των προβλημάτων εξωτερίκευσης και των προβλημάτων εσωτερίκευσης της συμπεριφοράς. Η επόμενη ενότητα του ίδιου κεφαλαίου είναι αφιερωμένη στα βασικά χαρακτηριστικά των κλιμάκων αξιολόγησης της συμπεριφοράς κατά την προσχολική ηλικία. Εκεί περιγράφονται συνοπτικά οι κυριότερες από τις κλίμακες που χρησιμοποιούνται από τη διεθνή και την ελληνική βιβλιογραφία για την αξιολόγηση της συμπεριφοράς των μικρών παι-

διών. Το κεφάλαιο κλείνει με μια ενότητα στην οποία παρατίθενται αναλυτικά στοιχεία για την ψυχοπαιδαγωγική αναγκαιότητα της πρώιμης ανίχνευσης των προβλημάτων συμπεριφοράς και για τον κρίσιμο ρόλο της πρώιμης παρέμβασης με στόχο την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών. Όλο το πρώτο κεφάλαιο αποτελεί το θεωρητικό υπόβαθρο στο οποίο στηρίχθηκαν η κατασκευή και η στάθμιση του ΚΕΣΠΗ-Α.

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται η αναλυτική περιγραφή του ΚΕΣΠΗ-Α. Αναφέρονται ο σκοπός για τον οποίο κατασκευάστηκε, τα βασικά χαρακτηριστικά του, η δομή του, καθώς και τα στοιχεία που τον διαφοροποιούν από την αρχική παρουσίασή του από τους Μανωλίτση και Τάφα (2005). Στο κεφάλαιο αυτό ειδικότερα δηλώνεται με σαφήνεια ότι ο κύριος σκοπός του ΚΕΣΠΗ-Α είναι να βοηθά τους παιδαγωγούς να λαμβάνουν περισσότερο ακριβείς και ορθές αποφάσεις για τον έγκαιρο εντοπισμό των παιδιών με προβλήματα συμπεριφοράς, προκειμένου αυτά να παραπεμφθούν κατόπιν σε αρμόδιες υπηρεσίες για περαιτέρω πολυεπίπεδη αξιολόγηση και διάγνωση. Κατά την περιγραφή της οργάνωσης του ΚΕΣΠΗ-Α αναλύεται η δομή του, παρουσιάζονται τα στοιχεία τα οποία περιγράφουν τις 29 μορφές συμπεριφοράς που αξιολογούνται από αυτόν και παρατίθενται οι συναφείς κλίμακες στις οποίες βασίστηκε η επιλογή των στοιχείων αυτών.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται αναλυτικά όσα στοιχεία είναι απαραίτητα σε αυτόν που θα χρησιμοποιήσει τον ΚΕΣΠΗ-Α για τον τρόπο χορήγησης και βαθμολόγησης του εργαλείου. Παρέχονται επίσης βασικές πληροφορίες για την κατανόηση της ερμηνείας των αποτελεσμάτων του ΚΕΣΠΗ-Α μετά τη μετατροπή σε παράγωγους βαθμούς των αρχικών βαθμολογιών που λαμβάνονται τόσο από τη συνολική κλίμακα όσο και από τις υποκλίμακες.

Στο τέταρτο κεφάλαιο περιγράφεται αναλυτικά η διαδικασία που ακολούθηθηκε για τη στάθμιση του ΚΕΣΠΗ-Α. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται η δειγματοληπτική διαδικασία και τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος στάθμισης. Παρατίθενται επίσης όλες οι πληροφορίες που χρειάζονται για να γίνει κατανοητός ο τρόπος με τον οποίο δημιουργήθηκαν τα σημεία τομής και οι σταθμισμένες τιμές που χρησιμοποιούνται στον ΚΕΣΠΗ-Α για την αξιολόγηση των προβλημάτων συμπεριφοράς.

Τέλος, στο πέμπτο και στο έκτο κεφάλαιο εξετάζονται τα ψυχομετρικά χαρακτηριστικά του ΚΕΣΠΗ-Α. Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζονται αναλυτικά τα στοιχεία σχετικά με την εσωτερική συνέπεια, το τυπικό σφάλμα και την αξιοπιστία μεταξύ βαθμολογητών για την εκτίμηση της αξιοπιστίας των αποτελεσμάτων του ΚΕΣΠΗ-Α. Στο έκτο κεφάλαιο γίνεται μια εκτενής ανάλυση της εγκυρότητας των αποτελεσμάτων του ΚΕΣΠΗ-Α. Παρουσιάζονται στοιχεία για την εγκυρότητα περιεχομένου συνδυαζόμενα με πληροφορίες από την ανάλυση των στοιχείων αξιολόγησης που συγκροτούν τον ΚΕΣΠΗ-Α, καθώς και για την εγκυρότητα τη σχετιζόμενη με άλλα συναφή κριτήρια. Εξετάζεται επίσης ενδελεχώς η εγκυρότητα εννοιολογικής κατασκευής με διερευνητικές και επι-

βεβαιωτικές αναλύσεις παραγόντων, με την ανάλυση των σχέσεων μεταξύ των υποκλιμάκων του ΚΕΣΠΗ-Α, της συγκλίνουσας και αποκλίνουσας εγκυρότητας, καθώς και με την ανάλυση των συνεπειών της αξιολόγησης με τον ΚΕΣΠΗ-Α σε διάφορες ομάδες του δείγματος στάθμισης.

Κλείνοντας αυτό τον πρόλογο, εκφράζουμε τη φιλοδοξία το βιβλίο αυτό να αποτελέσει μια χρήσιμη προσθήκη στο «οπλοστάσιο» των παιδαγωγών προσχολικής ηλικίας που έρχονται καθημερινά σε επαφή με ποικίλα προβλήματα συμπεριφοράς των μαθητών τους μέσα στην τάξη και καλούνται να τα αξιολογήσουν ή να τα αντιμετωπίσουν. Ευχόμαστε επίσης να φανεί χρήσιμο και στους ειδικούς παιδαγωγούς, ψυχοπαιδαγωγούς και σχολικούς ψυχολόγους που καλούνται να διαγνώσουν και ακολούθως να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν προγράμματα έγκαιρης παρέμβασης για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των προβλημάτων συμπεριφοράς των παιδιών προσχολικής ηλικίας.